

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет політичних наук
Кафедра історії

**РАДЯНСЬКИЙ ЧАС УКРАЇНИ ЯК
СУБТИЛЬНА ГЕНЕЗА ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ**

АВТОРЕФЕРАТ

дипломної роботи

на здобуття освітнього ступеню «магістр»

Виконав:

Студент VI курсу групи 634

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 032 «Історія та археологія»

Бурячник Андрій Ігорович

Науковий керівник:

доктор історичних наук, доцент

Міронова Ірина Сергіївна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Україна як велика європейська держава не лише за показниками площі чи населення, а й маючи важкий багаж історичного становлення на політичній мапі світу, нині є монолітною державною одиницею у системі міжнародних відносин, міцним членом полікультурного розмаїття Всесвіту та активним і сильним ковалем міжнаціональної гармонії та добросусідства на старому континенті та географічному носії цивілізаційних цінностей – Європі. Сучасний етап розвитку політичного та етнічного тіла українців у формі держава Україна є розмаїтим та цікавим світу. Що першочергово визначилось моральною доктриною українського суспільства, яке не лише має право на задоволення історичної спраги у дискусійних та надзвичайно терпких питаннях особливого і найважчого в історії людства ХХ століття, а й може саме на зорі 30-ї річниці Незалежності знайти в собі і дати відповіді світу про складнощі власної державотворчої генези ХХ століття, тотально велика часова частка якого волею історичних обставин припала на радянський час.

Основна увага прикута до проблем українського політичного базису, на який спирається мета та доцільність існування українського квазідержавного утворення в рамках радянської адміністративної системи у відповідному ХХ столітті. Й вагома чисельність питань черпатиме відповіді через призму національних елементів на кількох підходах економічного, соціального, духовно-релігійного та інших маловагомих пазлів державотворчого світу України.

Пізнавальні вектори роботи спрямовані на сутність і процес розвитку та становлення Радянської України у її химерному та яскравому світлах, що й до нині відображує площу непорозуміння, яку слід після зникнення з мапи Земної кулі «імперії зла» розглядати чітко, неупереджено та виправдано показникам джерельного наповнення.

Тож дана робота має намір знайти та сформулювати відповіді щодо державотворчої генези на злободенні питання сучасної ідеологічної кон'юнктури, нав'язаної Україні у процесі пошуку власної національної ідеї та належить врахувати історіографічний доробок українських дослідників та іноземних науковців у дусі об'єктивності й історизму.

Об'єктом дослідження є вимір часоломного існування Радянського Союзу у визначних віхах його потужного державного функціонування в історичному просторі.

Предметом дослідження є комплекс ґрунтовних аспектів-атракторів радянського часу України стосовно її розвитку, стагнації та його сучасного розуміння у площині раціонального розгляду даної ретроспективи та ретельного сприйняття.

Мета дипломної роботи полягає у двох базових фазах, скріплених ідеологемною пристрасстю народних мас незалежної України. Власне, по-перше, розвіяти ілюзорну ретроспективу багатомільйонної пам'яті благ і щастя радянської епохи шляхом історіографічно довершених свідчень, що показують реальну та високу ціну таких народно ментальних уявлень, які уже, у свою чергу, вживлювались ідеологічно-пропагандистським сценарієм Кремля чи нині жевріють недолугим аналітичним мисленням через профанські історичні порівняння та заангажовані погляди. А, по-друге, слід належним фактажним наповненням заповнити вакуум національно орієнталістської парадигми звинувачень та нарікань, по великій мірі справедливих, упускаючи розуміння величин соціально-економічних та військових здобутків радянського часу, успадкованих теперішньою державою.

Мета підкріплена максимальним тяжінням ретроспективи пам'яті, що полягає у з'ясуванні на основі всебічного аналізу, узагальнення та критичного осмислення доступних джерел та наукових досліджень аспектів розвитку, проблем та історичних колізій, що мали місце для виявлення в ході розвитку українського державотворчого шляху у часовому проміжку

радянської України, власне, у важкому ХХ столітті. А також мета полягає у специфіці з'ясування питань, пов'язаних у розумінні генези химерного державотворення через базис радянського періоду історії України.

Відповідно до поставленої мети передбачається вирішення таких **завдань:**

- з'ясувати стан наукового вивчення проблеми, політично-історичні причини, що його акумулюють;
- виявити основні тенденції в дослідженнях проблеми, що помічені у дослідників українського наукового світу та закордонних різних часових етапів вивчення історії радянської України у ХХ та ХХІ століттях, пізнати специфіку дослідницьких підходів і стилів, зміст авторських поглядів, зрозуміти їх багатогранну структуру;
- розгорнути теоретичну дискусію з питань генези державотворення в радянський час для України;
- зрозуміти атрактори до державотворчої генези України, її народу з увагою до культури, мови, соціально-економічного пластів, релігії, спроб різнорідного спротиву і способу їх втілення;
- визначити вузли раціональних висот державотворчої традиції на території України в радянський час та здобути їх критичне розуміння;
- надати логічні та неупереджені міркування щодо стилю та розвитку генези державотворення України;
- сформувати сприятливий клімат для дослідницького сприйняття результатів радянської історії України.

Хронологічні межі дослідження визначені 1919–1991 рр., де верхня межа – рік правового закріпачення статусу України до соціалістичного радянського типу. Для більш повного висвітлення теми у відповідних розділах роботи автор відходить від цієї хронологічної межі і окреслює час з початку зародження радянської експансії на українські землі з 1917 року. Кінцевою точкою вивчення проблеми слід назвати епохальну історичну дату для українського народу 1991 рік – остаточне та успішне утворення

української держави шляхом прийняття Декларації про Незалежність від 24 серпня. Більше того, підбір авторського бібліографічного фонду даної праці може розповсюджуватись на пізній час ХХ століття та першу чверть ХХІ століття в силу активності історичного вивчення даної теми та уваги до присутності інституційно типової й ментально-політичної присутності радянського досвіду в Україні аж до 2020 року.

Географічні межі дослідження охоплюють регіони з етнічним розселенням українців та дослідників з числа українських та іноземних. Тобто, йдеться про територію України та її сусідніх й інших іноземних країн, які стали притулком для наукового дослідження даної теми. За сучасним адміністративно-територіальним поділом – це територія України в кордонах від 1991 р., визнаних ООН, та інші європейські держави з окремою особливою увагою до Росії та Польщі.

Методологічна основа. Методологія дослідження базується на принципах історизму, об'єктивності, системності, комплексності, діалектики. Міждисциплінарний характер дослідження потребував застосування різних методологічних підходів, якими оперують гуманітарні та соціальні науки: історичного, регіонального, цивілізаційного, модернізаційного, комплексного й інтегрального, структурно-функціонального.

У ході дослідження застосовувалися різноманітні методи:

- загальнонаукові (логічний, структурно-системний, стадіально-регіональний, аналіз, синтез, індукція, дедукція, метод зіставлення);
- конкретно-історичні (порівняльно-історичний, історико-генетичний, історико-типологічний);
- спеціально-історичні (проблемно-хронологічний, синхроністичний, методи історіографії та джерелознавчого дослідження);
- міждисциплінарні (математично-статистичний).

Застосування цих методів є неминучою умовою неупередженого, системного та комплексного дослідження, яке було покликане дати відповіді на поставлені вище питання в дусі, що виключає схематизм і суб'єктивізм, а

також висвітлено історичні умови і процеси в їхніх конкретних просторово-часових характеристиках з урахуванням сучасних принципів побудови політико-історичного циклу сучасної обстановки, що огорнула Україну та її народ.

Практичне значення дипломної роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані народним сприйняттям у якості змістовного підбору відповідей у дусі наукового обґрунтування на злободенні питання сучасної України. А також дана робота з її ключовим змістовним навантаженням може знадобитись при написанні наукових монографій та статей з проблем історії України, історії та дефініції із даної теми. Результати цієї роботи здатні використовуватись у якості рекомендацій для студентів чи фахівців істориків, політиків чи державних службовців, журналістів та дослідників міжнародних відносин. Особливо важливо вміло та лояльно підійти до сприйняття авторського комплектування думок, підбору змістових одиниць праці, визначальною прерогативою якості та висновків має послужити список підібраної літератури та інших можливих джерельних даних.

Наукова новація даної роботи визначена новим специфічним підходом до підбору історіографічних джерел у дискусійній темі генези державотворення через складний місток української суспільної реальності 1917–1991 років, що поставив свій відбиток на ментальності та соціально-духовному, економічному та геополітичному, а , крім того, й електоральному життях вщент до 2020 року. У даній дипломній роботі ставиться за необхідність знайти розуміння об'єктивним поглядом «важких і хворих», а ще успішних сторінок радянської історії України, що стала хронологічним державотворчим доповнення для нашої чисельної нації.

Сприйняття радянського минулого не повинне цілковито тавруватись патріотичним настроєм та важливо не допустити нераціональне трактування радянських соціально-економічних, політичних чи культурних даних, а навпаки через призму об'єктивності та аналітичного комплексу поглядів на

проблеми, що з ним пов'язані з висоти історичного сьогодення переосмислити негативні та певні позитивні практичні (загалом у соціальному тлі) моменти радянського минулого для українців двох епох – радянської та незалежної української.

Апробація результатів дослідження. Результати дипломного дослідження пройшли апробацію на міжнародних та всеукраїнських конференціях:

– Буряник А. Радянські анахронізми українців як дієві рудименти політичного процесу // «Могилянські читання – 2019». Всеукраїнська науково-практична конференція. «Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти»: тези. Миколаїв : Вид-во ЧНУ імені Петра Могили, 2019. С. 20–22.

– Буряник А. Радянський час України як ілюзорна парадигма державотворення // Пріоритети сучасних суспільних наук в трансформаційних умовах : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Львів, 2019. С. 69–73.

Публікації:

– Міронова І., Буряник А. Радянська Україна : ілюзія історичної суб'єктності // Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI. 2020. № 1 (подано до друку).

Структура дипломної роботи відповідає поставленій меті та визначеним завданням і складається зі вступу, переліку умовних скорочень, трьох розділів основної частини (9 підрозділів), висновків, списку використаних джерел та літератури (124 позиції на 11 с.). Загальний обсяг дослідження становить 144 сторінки, із них основного тексту – 131 сторінка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДОСЛІДЖЕННЯ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено об'єкт, предмет, мету, основні завдання, географічні та хронологічні межі, розкрито наукову новизну та практичне значення дослідження, апробацію основних одержаних результатів.

У **першому розділі «Стан наукової розробки проблеми»** розкрито джерельну базу дослідження, для якої є компонентно-змістовне наповнення, що складається з різноманітних за походженням, видами, ознаками і змістом документів та матеріалів, періодичних видань, що дозволяють розкрити розвиток та феномен генези державотворення в радянський час для України. Розділ включає в себе три підрозділи.

У *підрозділі 1.1 «Історіографія проблеми»* визначено, що питання специфічного розуміння та конструкції сприйняття генези державотворення в радянський час для України розкрито в науковій літературі досить однотипно та без контекстуальної актуалізації. Історіографія проблеми радянського часу в контексті субтильної (хиткої) генези державотворення пройшла кілька етапів у своєму розвитку: радянський та сучасний (час Незалежності України). Перший характеризується різноманітним історичним наповненням: від ідеологізованих зразків радянської пропагандистської наукової класики до праць діячів-науковців та сучасників тих подій в еміграції. Другий характеризується історіографічним писанням із максимально різнобарвним підходом до змісту викладеного та по величезній мірі є зовсім не заангажованим політичними кон'юнктурами різних влад в Україні.

У *підрозділі 1.2 «Джерельна база дослідження»* розглянуто джерельну базу дослідження, яка складається з різноманітних за походженням, видами, ознаками і змістом документів та матеріалів, певних періодичних видань, що дозволяють розкрити специфіку та зміст генези державотворчих процесів і явищ в радянський період історії України. Важливу роль у дослідженні

відіграють опубліковані матеріали, наративні джерела, довідкові видання, періодика.

У підрозділі 1.3 «Методологія та методи дослідження» текстуально показано повноту складності та неодноманітності теми, що передбачає реалізацію використання комплексу загальнонаукових (логічний, структурно-системний, стадіально-регіональний, аналіз, синтез, індукція, дедукція, метод зіставлення), конкретно-історичних (порівняльно-історичний, історико-генетичний, історико-типологічний), спеціально-історичних (проблемно-хронологічний, синхроністичний, методи історіографії та джерелознавчого дослідження) та міждисциплінарних (математично-статистичний) методів. Різноманіття методів дослідження, використаних при написанні роботи, дало можливість автору по-новому поглянути на проблематику досліджуваної теми.

У другому розділі **«Історична пастка державотворчої бутафорії»** висвітлюються основні питання, що імплементують розуміння державотворчої традиції у сфері бутафорії через її базові аспекти існування. А саме, мова йде про історичний час та сенс, за якого відбулось становлення радянської влади в Україні та формування республіки під покровом союзної держави для України. Розгляду піддано також інституційний зміст в Україні радянського зразка та у вимушених умовах існування генези державотворення для неї. Розділ включає в себе три підрозділи.

У підрозділі 2.1 *«Парадигма історичної дійсності: сенс та обставини для УРСР»* розглянуто ретроспективну сферу даної теми через точні та ретельні факти і явні свідчення про встановлення радянської влади на території України та їх сенс і зміст. Актуалізується значимість державотворення як традиції національних потуг та численних старань українського народу. Наводиться чіткість фактичних обставин та суспільно-політичних явищ на тлі історичного розвитку державотворчих проектів українців з різних ідеологічних таборів та під різними закордонними політичними чи збройними впливами на внутрішню українську ситуацію.

Робиться велика та довга за змістовним наповненням спроба розуміння історичних перипетій щодо встановлення радянської й соціалістичної системи влади на території України.

У підрозділі 2.2 *«Республіканський формат під московською метрополією»* досліджено зміст та форму для України в якості її рівноправного та не одноосібно регулюючого статусу на практиці у внутрішньо-республіканських питаннях. Піддано логічній конотації зміст «недодержави» України у форматі країни, що входила до складу СРСР на правах республіки. Звертається увага на безліч фатальних та примітивних елементів державного статусу України в рамках чіткої політичної звітності до Москви з часу 1917–1919 рр. до моменту утворення СРСР у 1922 р. та подальшого існування республіки в умовах єдиної держави з химерно вираженим федеративним устроєм, який мав правове значення вщент до часу Незалежності. Розглянуто умови соціального та політично визначального рівнів життя для українців в УСРР/УРСР.

У підрозділі 2.3 *«Інституційний трамплін від планового адміністрування до суверенності»* розглянуто скелет чиновницького, бюрократично-номенклатурного, адміністративного, громадських та інших чинників, що здійснили вплив на формування республіканського соціально-політичного та економічного життя в УРСР. Приділено увагу великим та значимим обставинам історичного значення, що дотичні з інституційним скелетом та визначали владну площину для української республіки в рамках СРСР та визначено роль повноважності УРСР у сфері регулювання своїх внутрішніх справ та вирішальний і значний дотик центрально-союзних органів законодавчої, виконавчої, судової влади. Зроблено виток історичного аналізу змістовних засад до розуміння республіканської форми, що була без змісту індиферентності. З'ясовані позитивні та негативні конотації суспільно-політичних, економічних процесів в радянській Україні, вплив на них центру та визначено стиль до сприйняття їх різноформатності.

У третьому розділі «Функціональна матерія радянської України» висвітлено світлі та темні сфери політичного, соціального, культурно-національного наповнення в республіканській Україні у складі СРСР.

У підрозділі 3.1 «Політична суб'єктність» досліджено правочинний зміст статусу УРСР (раніше УСРР) в СРСР, його структурно-адміністративний характер та звернено увагу до скрутного тлумачення «рівноправних фаз» республіканського життя в СРСР, які всіляко монтували сателітну належність України до радянсько-московської метрополії. Значну увагу приділено правовій сутності існування радянської України. Визначено специфічні та неоднотипні речі, пов'язані зі змістом діяльності УСРР/УРСР згідно її внутрішньо конституційним повноваженням. Зроблено широкий спектр аналітичних прийомів до сприйняття дипломатичної візії України, починаючи з 1945 р. – з часу співзаснування УРСР загальносвітової структури ООН.

У підрозділі 3.2 «Національно-культурна суб'єктність» пролито світло на одні із основоположних атракторів національного життя для будь-якої країни, що у випадку України у форматі республіки мало значення та визначено різночасовий та вибірково-орієнталістський підхід до політики у вищеназваних напрямках з боку СРСР для українців. Зроблено чисельний пізнавальний ухил до режиму культурного вияву національної індиферентності українців та пошук сфер протекції цих цінностей в рамках радянської держави. Актуалізовано існування виразників української мови, кіно, театру, що живили культурну іншорідність українців в СРСР.

У підрозділі 3.3 «Ментальні анахронізми як реванши комуністичних ілюзій» піддано риторичному обґрунтуванню сенс та зміст життя українців в УРСР та залишки тих соціально-економічних та політично-громадянських інтенцій для Незалежної України. Зроблено відважну спробу до аналізу радянської минувшини як реакції на сучасні суспільно-політичні поступки в Незалежній Україні у розрізі національної пам'яті. Визначено чільне місце радянської сталості не в політичному тілі держави, а в ментальній

вираженості багатьох мільйонів громадян України, що перешкоджає рішучому та успішному поступу України у майбутнє поміж цивілізаційних країн-сразків.

У **висновках** обґрунтовано теоретичні узагальнення й нові підходи до вирішення наукових проблем, які стосуються питань генези державотворення України в радянський час з її домінуючими формотворчими рудиментами, а саме з'ясовано роль історичних обставин, політичних умов, внутрішнього національно-культурного становища в Україні того часу, загальнодержавної кон'юнктури та наукового підходу. Крім того, з'ясовано базові фактори позитивного та негативного змісту в Україні радянського зразка.

Основні результати дослідження зводяться до таких положень:

1. Виконано підсумок щодо досягнення теоретичних результатів у роботі відповідно до проблемних питань. Так, встановлено, що суттєва ланка історичного розвитку українців, яка у формально-політичній площині втілила державотворчі потуги народу і зумовила величезний соціально-економічний плацдарм для розвитку Незалежної України полягала саме в етапі її радянського минулого розвитку в історії. Потрібно зазначити, що дипломна робота мала свою специфіку та авторську автентичність у дослідницькому процесі та підборі історіографії, і визначена кількома етапами: радянський (1917–1991 рр.), сучасний (1991 р. – перша чверть XXI ст.). Тобто, умовно кажучи, ці періоди підбору історіографічних доробків визначили розробку дослідження генези державотворення радянської України у різноманітних поглядових рамках. Залучивши поліфонію дослідницьких думок і не дотримуючись географічного диктату для пошуку цеху авторів-фахівців із даної проблематики, автору вдалось вказати праці видатних та міноритарних авторів як з України, так із-за кордону. Цікавим є також те, що автором роботи знехтуване ранжування авторів у часовій канві, за національною ознакою, родом побічних занять чи іншими факторами, що могли б внести змістовний дисбаланс.

2. Розгорнуто теоретичну дискусію з питань генези державотворення в Україні в радянський час. Власне, за теоретичними мірлами праці можна констатувати, що квазідержавна форма УРСР стала тіньовою державно-будівничою епохою на українських землях. Тобто, цілком справедливе означення «субтильності» – практично крихкої та делікатної форми щодо державності України в радянський час, адже воно відбиває базове сприйняття ролі державотворчих процесів (перш за все, з часу 1919 р. – спільних соціалістично міжреспубліканських, та після 1922 р. – номінально федеративного значення), які, власне, вибудували політично-інституційний каркас до відтворення державотворчої ідеї українців в умовах цілковитої Незалежності з 1991 р. Варто зазначити, що сенс терміну «радянський», позначений у темі, не являє собою похідного розбору етимології та сфери розуміння лише рад та все, що з ними пов'язано. Автором було внесено чисельні багатолінійні сюжети історичних обставин до сприйняття суб'єктності радянської України як частини соціалістичного, а перед тим, більшовицько-російського проекту. Та зусилля автора були спрямовані на з'ясування рудиментів радянської дійсності щодо України з боку московського центру та в середині України у контексті якісних чи неуспішних соціально-економічних, а, головне, культурних змін чи процесів, що мали місце відбуватись.

3. З'ясовано атрактори на державотворчі процеси її хиткого наповнення та умов для сприятливого втілення. Належить відзначити той момент, що автор праці доклав максимум творчої та пошукової наснаги для потрібного формування списку літератури та підбору джерельних різноформених відомостей, що допомогли активізувати розуміння надзвичайно тривкої історичної теми, яка у собі вміщує безліч комплексів-пластів історичних анахронізмів у соціумі та має соціально-політичний відтінок для країни. У дипломній роботі було приділено велику увагу важливим факторам, що свідчили б про атрибуцію УРСР, її суб'єктність у контексті державотворчої генези. І УРСР (1919–1922 рр. – УСРР) була за

великим виміром політичної дійсності обмежена союзом у рамках СРСР, утім, субтильна державність все ж була наявною. Суверенна республіка – лише дипломатично (у рамках існування Міністерства закордонних справ при ООН). Країна сформувалась з 1917–1919 до 1923 рр. під завойовницьким впливом російських більшовиків у статусі маріонетки для протистояння як територіально українського гравця у конфронтації з УНР. Це призвело до перемоги комунізму на українських землях і уже 1922 р. «добровільно» стала співзасновницею СРСР та формально мала право на вихід з СРСР, а по суті мала негласне вето на це потенційне намагання увесь період існування цієї держави.

4. Висвітлено політичну кон'юнктуру та її вплив на процеси різноманітного життя в Україні. З'ясовано, що Радянська Україна – складне та неоднорідне історичне явище в українській історії, характеристику становлення якої та специфіку її 70-літньої участі в державній структурі СРСР описано в праці. Крім того, увага була зорієнтована на тому, що Радянська Україна мала статус та відповідну форму правління республіки – в ідеальному політологічному вимірі демократичного та правового індіферентного суб'єкта. Утім, фактор цього в політичному полі радянських внутрішніх відносин зовсім нівелювався тотальною та неухильною централізацією московської влади.

Наявність власної Конституції у багатьох редакціях (1919, 1929, 1937 та 1978 рр.). Вони всі були калькою загальносоюзних Конституцій. Присутність органів управління республікою власного типу (Верховна Рада УРСР, до 1938 р. ВУЦВК, Раді Міністрів, генсека). Компартія СРСР була філією і в Україні. Вся правова, постановча та формова діяльність органів влади відбувалась за законами СРСР. Де-факто, Київ мав компетенцію на управління в республіці УРСР. Присутність і офіційна задекларованість символів (прапор, герб, гімн) були, попри те, що не мали абсолютно нічого спільного з національною ідентичністю українців чи несли б певне історико-культурне навантаження).

Прикметно, що з 1919 до 1923 рік та після Другої світової війни Українська Соціалістична Радянська Республіка (до 1936 р.) та Українська Радянська Соціалістична Республіка мали кредит на здійснення дипломатичної діяльності у світі від імені офіційного Києва. Але платою за нього була цілковита та загальна підзвітність і корекція дій з Москвою. Саме у 1945 р. почалась історія зовнішньополітичного відомства сучасної України. Україна навіть могла встановлювати дипломатичні стосунки та не користувалась цим правом з очевидних причин. А крім того, з 1944 р. був запроваджений республіканський Наркомат (міністерство) оборони. Утім, самостійних збройних сил чи бодай певного спеціального воєнного утворення чи гвардії, підконтрольній абсолютно Києву, не існувало.

5. Визначено вузли раціональних висот державотворчої традиції на території України в радянський час та здобуте їх критичне розуміння. Україна в ризах радянської структури власності щодо себе відчула певне соціальне полегшення через політику українізації та НЕПу, але все ж через тиранію політичних регламентів в інституційно-партійному сенсі республіка була позбавлена змісту свого прямого правового вираження, тим самим московською метрополією акумулювався один із перших та головних запобіжників – невихід УРСР зі складу СРСР. У підсумку ми мали насичені горем та певними соціально-економічними зрушеннями (але через численні людські та природо-ресурсні жертви) сім десятків радянського життя. Але проблема радянського типу не лежить в етимології цього слова, що увійшло у назву Союзу, адже принцип демократичних основ «рад» цілковито нівелювався більшовиками рівно так, як і спаплюжилась повнота комуністичної ідеї, яку В. Ленін негідно та невміло екстраполював до практичних реалій постімперського соціуму. Це, у свою чергу, призвело до численних жертв та лихих років територіальної неволі українців. Та попри це, ми зуміли не розірвати нитку державотворення, розпочату славетним Києво-Руським періодом. Україну впродовж її історії здіймали та опускали вільно чи невольно в силу зовнішньої загрози та інтервенції.

6. Надано логічні та неупереджені міркування щодо стилю та розвитку генези державотворення України. Великим досягненням даної праці є вияв думок у надто плюралістичному формотворенні і концепт теоретичних висновків залишає за собою право бути неоднорідними, але чесними. Що, власне, прямо та віддано відповідає принципу історизму у даній роботі. Це і свідчить про універсалізм авторського підбору наукової літератури, трактування якої зосереджене переважно у першому розділі, у тонах вільного та неупередженого підходу.

Важливо відзначити, що та влада ґрунтувалась не тільки на насиллі, а на пропаганді. Безпосередня пов'язаність рад з населенням уможлиблювала реалізацію народними масами партійних завдань, анахронізми чого просвічуються в умах мільйонів українців ще й досі через химерну трансформацію до демократичного стилю та гарантовані плюралізмом.

7. Докладено зусиль, щоб цілісно підійти не лише до розуміння, а й ментального сприйняття атракторів до державотворчої генези України, її народу з увагою до культури, мови, соціально-економічних пластів, релігії, спроб різнорідного спротиву і способу їх втілення. Так, з'ясовано, що трансформаційні засади українського суспільства мають стати маркером до якісних внутрішніх змін із збереженням потенціалу людського капіталу без подальшого провокування соціокультурного розлому на базі історичних протиріч, які поки що даються взнаки від СРСР – страх, надія на партію, навколо вороги тощо. Відчуження ментальних, культурних, поселенських відмінностей є все ж таки запорукою консолідації та розвіювання рудиментів соціального та політичного впливів на державні ситуації.

8. Сформовано сприятливий клімат для дослідницького сприйняття результатів радянської історії України. Так, досить послідовно та рішуче вдалось з'ясувати сучасний субстракт історичної пам'яті українців, зокрема щодо даного періоду нашої історії, в якій процес державотворення все ж таки був, утім, відзначився специфічними ознаками важких та сумних історичних обставин та поніс за собою тотально централізований стиль щодо свого

існування в рамках СРСР. Сформовано думки щодо того, що дошкульність соціальної неадаптованості (ухил від злободенної культурно-соціальної та політико-економічної трансформації) колишніх жителів СРСР до сучасних форм капіталістичного господарського устрою, переваг демократичних інститутів та європейським стандартам соціопсихологічного стилю життя в Україні викликає синдром ностальгії за очікуванням «світлого майбутнього» у минулому.

Отже, дипломна робота на тему «Радянський час України як субтильна генеза державотворення» має чітке та пряме спрямування в емпіричній візії сучасного дослідницького інтересу і може послужити раціональним та критично-міркувальним інструментом текстуального розуміння й об'єктивного сприйняття радянського часу в Україні в контексті її державотворчої генези. Праця є досить неоднорідною в наступних фазах: підбір емпіричної поведінки автора, його індивідуальний підхід до обґрунтування та формування описового змісту по даній тематиці, підбір використаної літератури визначений різноманітністю думок. Загалом, робота обумовлена пізнавальною значимістю для новітньої історії України та має велике значення для українських громадян у контексті переосмислення та оцінок минулого.

АНОТАЦІЯ

Буряник А. І. Радянський час України як субтильна генеза державотворення. – На правах рукопису.

У силу вивчення наукової літератури, політичних та адміністративних документів, прямої тематичної публіцистики, мемуарів та інших джерел, у роботі здійснено загальний пізнавальний аналіз становлення, існування та закінчення радянського етапу історії України в контексті генези державотворення з 1917 до 1991 рр.

Активну увагу відведено історичним сенсу та обставинам на території України у ХХ столітті, що спричинили політичне становище для українців на понад 70 років нашої історії. Висвітлено правовий зміст республіканського устрою та форми його діяльності в Україні у складі Союзу Радянських Соціалістичних Республік. Розглянуто питання інституцій на території радянської України, визначено їх тотожність з іншими республіканськими.

Окреслено важливі аспекти державотворчого характеру на території радянської України в ХХ столітті: політичний, національний та культурний. Ці аспекти вчинили великий вплив на традицію державотворення України, особливо в радянський час. Вони стали ґрунтом для піднесення політичного спротиву, можливої збройної боротьби, культурного розвитку та народження нового пласту інтелігенції та формування класу дисидентів серед українського населення, які допомогли прискорити демократичні трансформації в СРСР та приблизити Незалежність України. Також звернено увагу на старт дипломатичної служби в Україні після Другої світової війни.

Ключові слова: Українська Радянська Соціалістична Республіка (УРСР), Конституція, радянська влада, СРСР, міжнародна арена, суб'єктність, політичний, правовий, соціальний аспекти державотворення.

SUMMARY

Buriannyk A. I. The Soviet period of Ukraine as the subtle Genesis of the state. – Manuscript.

Due to the study of scientific literature, political and administrative documents, direct thematic journalism, memoir-type materials and other sources, the paper makes a General cognitive analysis of the formation, existence and end of the Soviet stage of the history of Ukraine in the context of the Genesis of the state from 1917 to 1991.

Active attention is given to historical events and circumstances on the territory of Ukraine in the twentieth century, which led to the political situation for Ukrainians for more than 70 years of our history. The article highlights the legal content of the Republican system and the forms of its activity in Ukraine as part of the Union of Soviet Socialist Republics. Questions of institutions on the territory of Soviet Ukraine are considered, their identity with other Republican ones is determined.

Important aspects of the state character on the territory of Soviet Ukraine in the twentieth century are outlined: political, national and cultural . These aspects had a great influence on the tradition of the state of Ukraine, especially in Soviet times. They became the ground for the rise of political resistance, possible armed struggle, cultural development and the birth of a new layer of intellectuals and the formation of a class of dissidents among the Ukrainian population, which helped accelerate the democratic transformation in the USSR and bring Ukraine's Independence closer. Attention is also drawn to the start of the diplomatic service in Ukraine after the Second world war.

Keywords: Ukrainian Soviet socialist Republic (USSR), Constitution, Soviet power, USSR, international arena, subjectivity, political, legal, social aspects of the state.